

قوانین زن و مرد را وارد بازی باخت باخت می‌کند

زنان و مردان بسیاری به دلیل [اختلافات زناشویی](#)، فضای خانواده را حتی برای فرزندان خود هم تنگ‌تر می‌کنند، مرد یا زن خانه قوانین را ابزاری برای آسیب به همسر خود در نظر می‌گیرد که منجر به قربانی شدن هر دو در این مسیر قانونی پرخلأ خواهد شد. موضوعی که به صورت ملموس بر فضای اجتماعی و فرهنگی جامعه اثر خواهد گذاشت، زنان و مردان شکست‌خورده‌ای هستند که حالا با وجود بحران‌های بسیاری که سرچشمه اغلب آنها فرهنگ و قوانین ناعادلانه است، در جامعه حضور پیدا می‌کنند.

در کنار حقوق همیشگی اجحاف‌شده زنان اما گاه مردان به دلیل قواعد تحمیل‌شده مردسالارانه و فرهنگی مجبور به بردوش‌گرفتن وظایفی می‌شوند که خود عامل تشدید این چالش‌های اساسی در قوانین و قواعد [ازدواج](#) خواهد شد.

احمد بخارایی جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، به این موضوع اشاره می‌کند که در نظر بگیری یک مرد در قرن ۲۱ از یک طرف باید آگاهانه و متناسب با زمانه رفتار کند و از طرف دیگر درگیر سنت‌های موجود است که در این شرایط اولین قربانی خودش خواهد بود، در کنارش هم به دلیل شرایط خاص فرهنگی‌ای مانند زن حمایت اجتماعی و مالی ندارد، از ترس آینده مهریه‌ای برای خودش در نظر می‌گیرد که چالش‌های خاص خودش را در پی دارد که در این فضا همه قربانی هستند و به یک بازی باخت باخت وارد شده‌اند و بنابراین می‌بینیم که آنچه از این شروط ضمن عقد بیرون می‌آید، جز کینه‌ورزی و تخریب خانواده چیزی نخواهد داشت.

بخارایی، با اشاره به اینکه موضوعی مثل [مهریه](#) و شروط ضمن عقد مانند هر پدیده دیگر اجتماعی از زوایای مختلف قابل بررسی است، اضافه می‌کند: هر پدیده در سه سطح خرد، میانه و کلان قابل‌تحلیل است که در بحث شروط ضمن عقد، کنشگری و چالش‌های زن و مرد در این مرحله نخست عقد و نیز فرازوفرودهای بعدی‌اش در جدایی و تحقق شروط اولیه جزء بخش خرد آن محسوب می‌شود اما بخش میانی فراتر از فعالیت‌های شخصی زن و مرد است و رابطه بین چند فرد را در نظر دارد که ممکن است اثراتش تا قرن‌ها تداوم داشته باشد و آن موضوع [انحطاط خانواده](#)

و اثراتش در فرزندان است اما کمی که جلوتر می‌رویم می‌بینیم پای نهاد قانون‌گذار هم به صحنه باز می‌شود، چون در ساده‌ترین بخش این موضوع در شروط ضمن عقد و اختلاف بین زن و مرد در آخر گفته می‌شود تشخیص با دادگاه خانواده است، با این روند ما کم‌کم به تحلیل کلان نزدیک می‌شویم. توجه کنید که همه سطوح به هم وابسته است، به سطح تحلیل کلان که وارد می‌شویم و حتی یک پدیده کوچک مثل شروط ضمن عقد را که مورد کنکاش قرار می‌دهیم، می‌بینیم که ریشه در نظام حاکمیتی دارد.

** شرق، 843227

این جامعه‌شناس ادامه می‌دهد: همچنین در سطح کلان نگاه ایدئولوژیک که مرد در آن تعریف شده، در کنارش، مردسالاری، تعدد زوجات و مسائل دیگر هم تعریف شده است که کاملاً می‌تواند به بخش‌های کوچک‌تر بغلتد و نزدیک شود؛ مثل شروط ضمن عقد و پرداخت مهریه که سطح خرد آن پدیده محسوب می‌شود و زن، تصور می‌کند که از دام مردسالاری رهایی می‌یابد اما تصویری ناصحیح است.

وی با شرح مثالی اضافه می‌کند: توجه کنید اگر زنی از مرد وکالت بلاعزل طلاق بگیرد و بعد از [طلاق](#) نیمی از دارایی مرد را بخواهد به خود اختصاص دهد، شرطش این است که دادگاه تشخیص دهد که این زن سوءاخلاق ندارد و اگر مرد اعلام کند زنش بداخلاق بوده، در این شرایط مرجع تشخیص در این شرایط چگونه این موضوع را تشخیص می‌دهد؟ در یک نظام مردسالار، استاندارد اخلاق چیست؟ طبیعی است آن را نظام ایدئولوژیک تعریف کرده است؛ بنابراین اغلب قوانین کاملاً فرمالیستی و ظاهری است. در این شرایط اگر زن بدون اذن شوهرش جایی رفته، می‌تواند توسط قاضی، بداخلاقی تفسیر شود. در کنار این موضوع در نظر بگیرید هرچقدر عناصر فرهنگی ما با هم هم‌پوشانی نداشته باشند و مکمل هم نباشند، یک نوع تضاد آشتی‌ناپذیر بین این عناصر به وجود می‌آید، مرد در قرن ۲۱ از یک طرف باید آگاهانه و متناسب با زمانه رفتار کند و از طرف دیگر درگیر سنت‌های تحمیلی است که در این شرایط اولین قربانی خودش خواهد بود، در کنارش هم به دلیل شرایط خاص فرهنگی چون حمایت اجتماعی و مالی ندارد، از ترس آینده مهریه‌ای برای خود در نظر می‌گیرد و شاید مرد را به دلیل بدهی مهریه به زندان هم بیندازد که در این چالش همه قربانی‌هایی هستند که به بازی باخت باخت وارد شده‌اند و می‌بینیم که آنچه از این [شروط ضمن عقد](#) بیرون می‌آید، جز کینه‌ورزی و تخریب خانواده چیزی نخواهد بود و همه اینها برمی‌گردد به اینکه ما تکامل فرهنگی پیدا

نکرده ایم.

بخارایی می‌گوید: در رابطه با ماجرای چشم و هم‌چشمی برای افزایش میزان مهریه زوجات، شما به پدیده دیگری شبیه به این یعنی به عمل‌های زیبایی نگاه کنید که آمارش در ایران هم بسیار بالاست، این پدیده هم به موضوع چشم و هم‌چشمی برمی‌گردد که نشان از آن دارد که تمام پدیده‌ها کاملاً به هم ارتباط دارد؛ در واقع اغلب زنان برای ظاهر و اینکه به چشم مردان بیایند دست به چنین کاری می‌زنند، در کنار آن هم ماجرای مهریه که گاه به دلیل ظاهر بینی و چشم و هم‌چشمی اتفاق می‌افتد، همه اینها ارتباط تنگاتنگی باهم دارند که امکان تحلیل آنها وجود دارد.